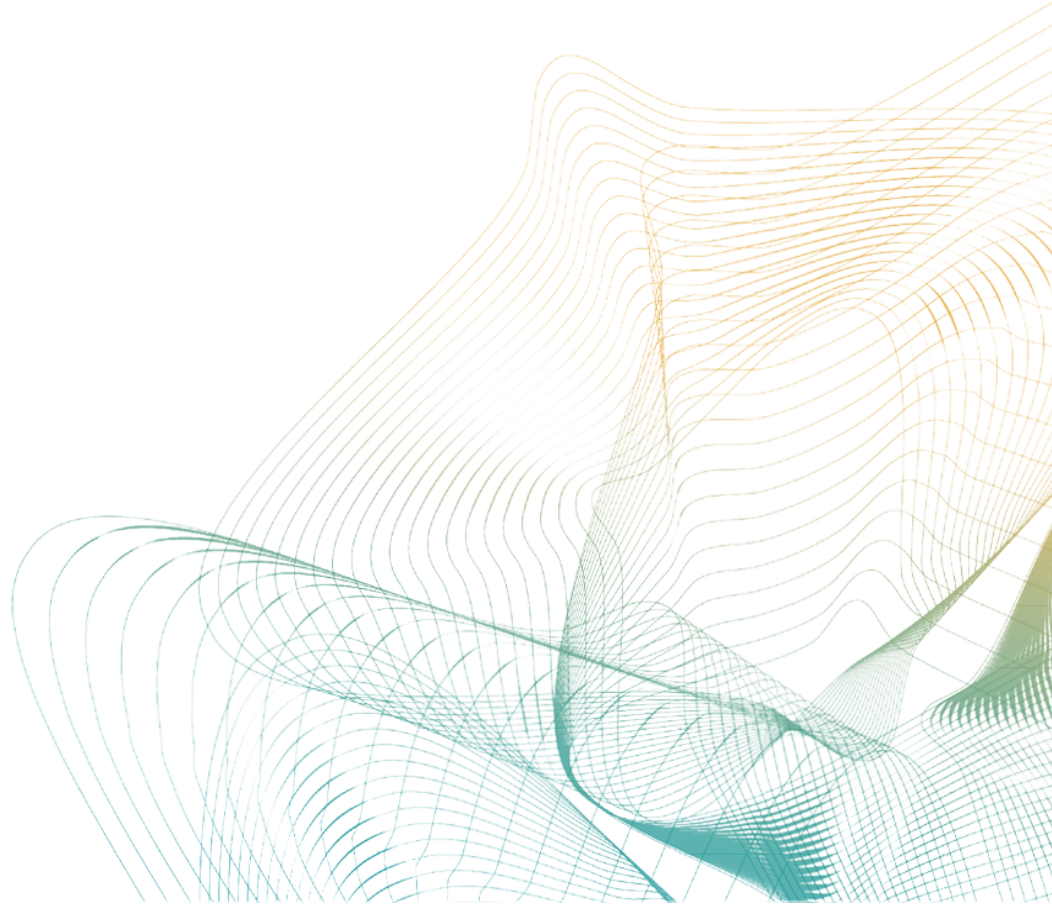

Ocak Ayı Fiyat Gelişmeleri

6 Şubat 2018

Özet

Ocak ayında tüketici fiyatları yüzde 1,02 oranında artmış ve yıllık enflasyon 1,57 puan gerileyerek yüzde 10,35 olmuştur. Enflasyondaki düşüşte büyük ölçüde baz etkileri ve işlenmemiş gıda fiyatları belirleyici olmuştur. Bu dönemde işlenmemiş gıda enflasyonu belirgin oranda gerilerken, enerji grubunda yıllık enflasyon elektrik fiyatlarına bağlı yüksek fiyat artışına karşın baz etkisiyle gerilemiştir. Birikimli döviz kuru etkilerinin hissedilmeye devam ettiği temel mal grubunda yıllık enflasyon giyim fiyatlarına bağlı olarak yukarı yönlü seyrini sürdürmüştür. Hizmet enflasyonunda ise bir miktar yavaşlama gözlenmiştir. Bu gelişmelerle çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonu ve ana eğilimi yüksek seviyesini korumuştur.

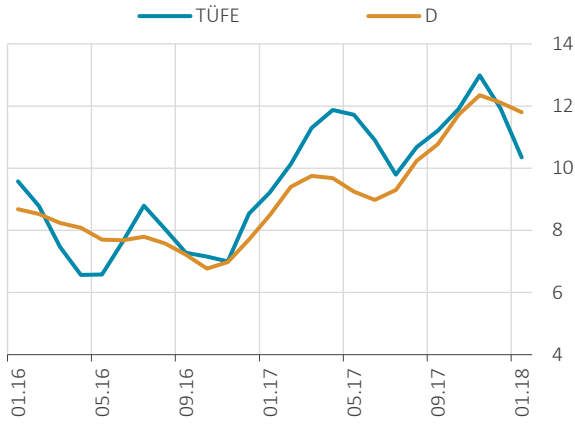
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

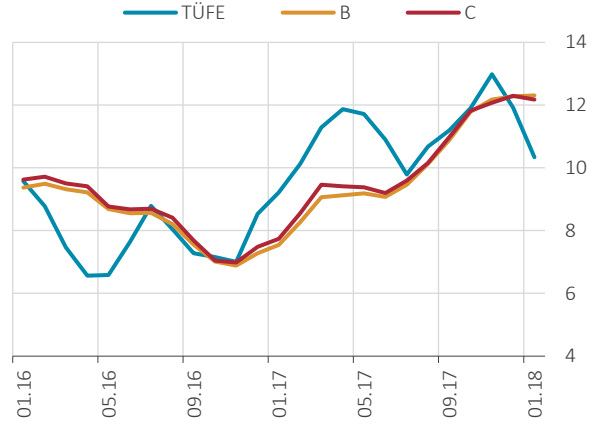
Ocak ayında tüketici fiyatları yüzde 1,02 oranında artmış ve yıllık enflasyon 1,57 puan azalarak yüzde 10,35 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B endeksinin yıllık değişimi yüzde 12,31 ile görece yatay seyrederken, C endeksinin yıllık değişimi 0,12 puan azalarak yüzde 12,18'e gerilemiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre tüm alt grupların katkısında düşüş görülmüştür. Bu dönemde gıda, alkol-tütün-altın ve enerji gruplarının katkısı sırasıyla 1,01, 0,22 ve 0,15 puan azalırken, hizmet ve temel mal gruplarının katkısındaki azalış 0,1'er puan olmuştur.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

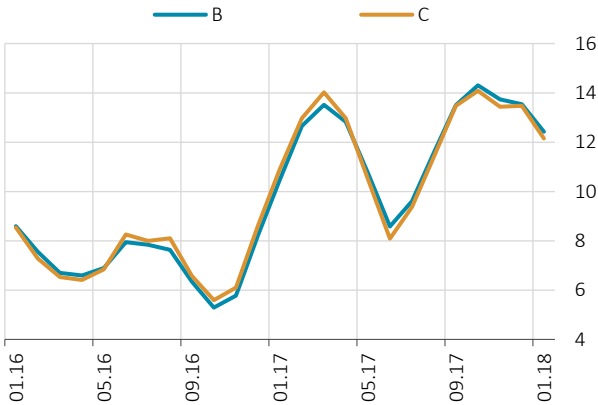

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

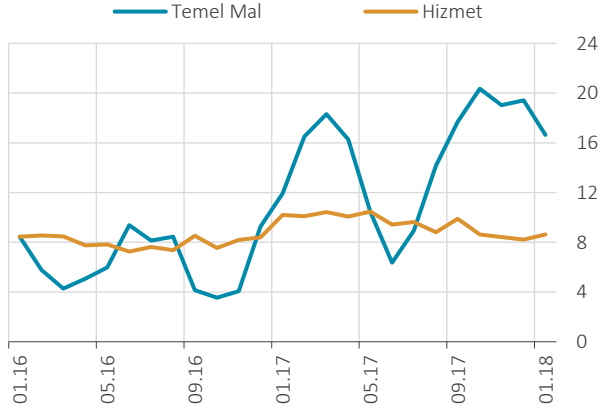

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamalarına göre enflasyonun ana eğilimi bir miktar gerilemiştir (Grafik 3). Bu dönemde ana eğilim hizmet grubunda düşük bir oranda artmış, temel mal grubunda ise gerilemiştir (Grafik 4). Bu gelişmelerle, çekirdek enflasyon göstergelerinin ana eğilimindeki yüksek seviyeler korunmuştur.

Grafik 3: B ve C (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

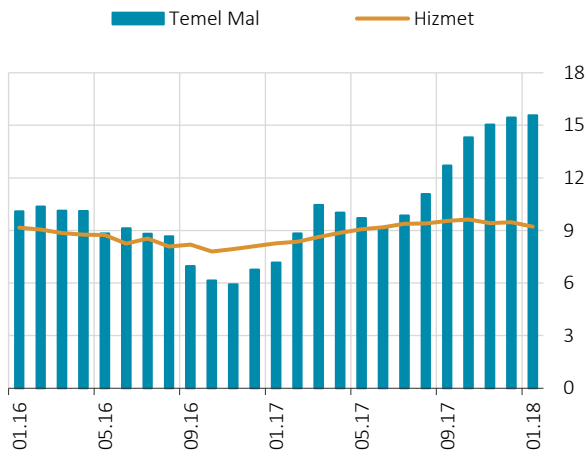

Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

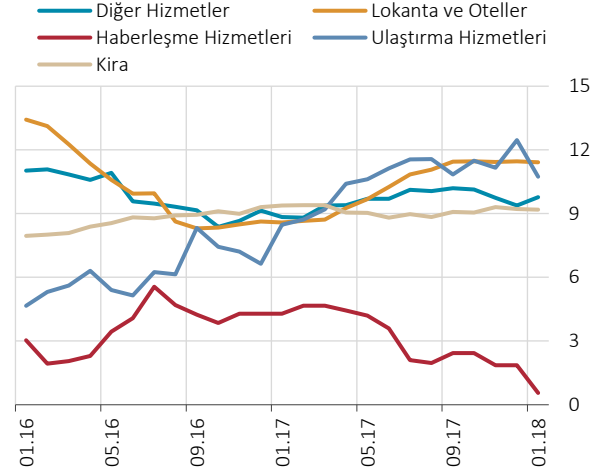

Ocak ayında hizmet grubu fiyatları yüzde 1,26 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 0,24 puan azalarak yüzde 9,23'e gerilemiştir (Grafik 5 ve Tablo 1). Bu gelişmede ulaştırma ve haberleşme alt kalemleri etkili olurken, yıllık enflasyon kira ve lokanta-otel gruplarında görece yatay seyretmiş, diğer hizmetlerde ise bir miktar yükselmiştir (Grafik 6). Ulaştırma grubu enflasyonundaki yavaşlamada karayolu ve havayolu yolcu taşımacılığındaki gelişmeler öne çıkmıştır. Haberleşme hizmetleri Ocak ayında internet ve telefon görüşme ücretindeki azalışlara bağlı olarak yüzde 1 civarında gerilemiş, böylelikle bu grupta yıllık enflasyon sıfıra yaklaşarak diğer alt gruplardan önemli ölçüde ayrılmıştır. Diğer hizmetler grubu enflasyonundaki artışta ise birikimli döviz kuru etkilerini yansıtan bakım-onarım hizmetleri ile fiyatları yeniden değerlendirilme oranına göre belirlenen kalemler öne çıkmıştır.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

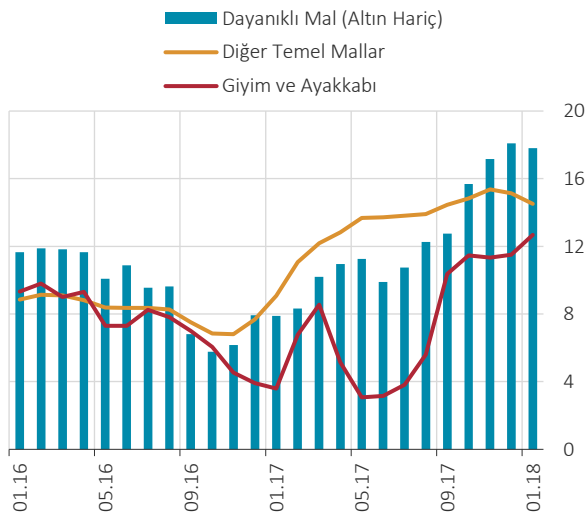

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

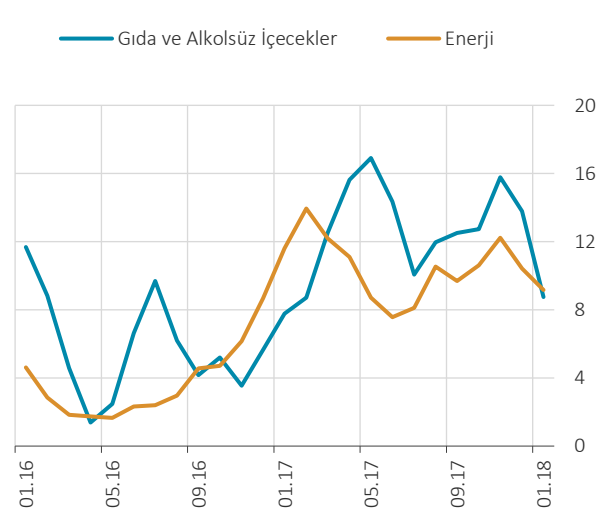

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Ocak ayında 0,13 puanlık artışla yüzde 15,58'e ulaşmıştır (Grafik 5). Bu gelişmede yıllık enflasyonu yüzde 12,68 ile tarihsel olarak en yüksek seviyeye ulaşan giyim grubu etkili olmuştur (Grafik 7). Bu gelişmede, birikimli maliyet etkilerinin yanında toplam talep koşullarının da etkili olduğu değerlendirilmektedir. Dayanıklı mal grubunda aylık bazda yüksek fiyat artışları devam etmiş, özellikle mobilya grubundaki artış (yüzde 5,01) dikkat çekmiştir. Ayrıca, otomobil ve ithal bileşeni yüksek diğer ürünlerde döviz kurunun gecikmeli etkilerine bağlı olarak yüksek oranlı fiyat artışları sürmüştür. Özetle, temel mal grubu enflasyonunda birikimli döviz kuru etkileri öne çıkarken, toplam talep koşulları da enflasyondaki yukarı yönlü seyri desteklemiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

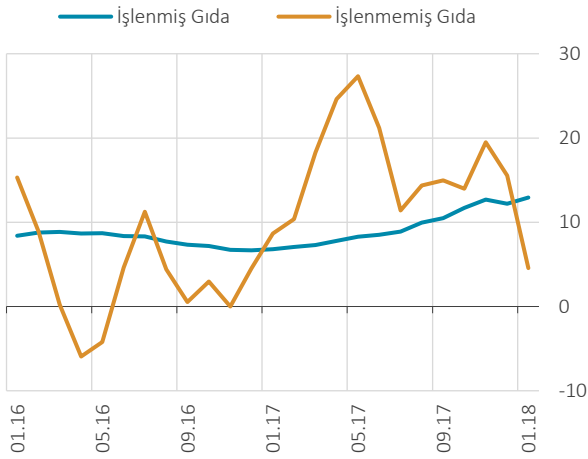
Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

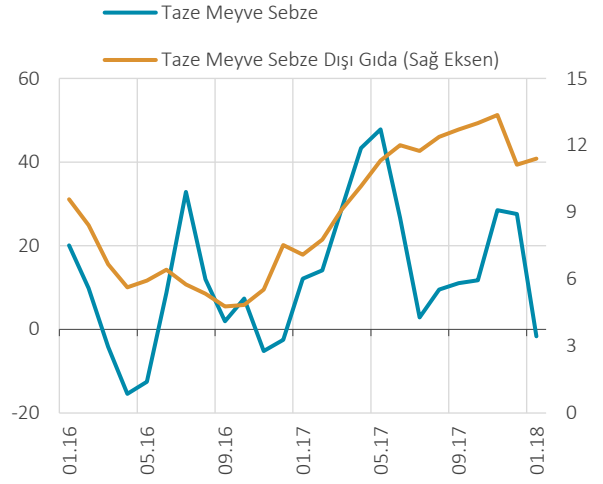
Enerji fiyatları Ocak ayında yüzde 2,37 oranında artmıştır (Tablo 1). Bu gelişmede yüzde 8,79 oranında artan elektrik fiyatları öne çıkmıştır. Bu dönemde petrol fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak akaryakıt fiyatları da (yüzde 1,01) yükselmiştir. Aylık bazdaki yüksek fiyat artışına rağmen enerji grubu yıllık enflasyonu baz etkisiyle 1,24 puan gerileyerek yüzde 9,17 olmuştur (Grafik 8).

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Ocak ayında 5,03 puan azalarak yüzde 8,76 olmuştur (Grafik 8). Bu gelişmede işlenmemiş gıda fiyatları belirleyici olurken, işlenmiş gıda enflasyonu yükseliş kaydetmiştir (Grafik 9). Bu dönemde başta sebze olmak üzere taze meyve ve sebze fiyatları mevsimsel eğilimine kıyasla olumlu bir seyir izlemiştir (Grafik 10). Diğer taraftan, pirinç fiyatlarındaki artış eğilimi devam etmiş, çığ süt alım fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak süt fiyatlarında yükseliş gözlenmiştir. İşlenmiş gıda fiyatları Ocak ayında yüzde 1,76 ile yüksek bir oranda artmış, bu grupta yıllık enflasyon yüzde 12,93'e ulaşmıştır. Ekmek Tebliği'ndeki gramaj değişikliğine bağlı olarak ekmek fiyatları bu dönemde yüzde 3,73 ile belirgin bir oranda artmıştır. Alkolsüz içecek fiyatları üzerinde ise bazı içeceklerden yüzde 10 oranında Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) alınmaya başlanması kararının etkileri hissedilmiştir. Peynir ve diğer süt ürünleri fiyatları üzerinde ise çığ süt alım fiyatlarındaki artışın yansımaları izlenmiştir. Bu gelişmelerle, taze meyve-sebze dışı gıda yıllık enflasyonu Ocak ayında yüzde 11,41'e yükselmiştir (Grafik 10).

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

Ocak ayında alkollü içecek ve tütün ürünleri fiyatları düşük bir oranda artmıştır (Tablo 1). Alt gruplar bazında alkollü içecek fiyatları maktu ÖTV artışına istinaden yüzde 5,74 oranında yükselirken, tütün ürünleri fiyatları otomatik mekanizma çerçevesinde maktu ÖTV'de öngörülen artışın Bakanlar Kurulu kararıyla yapılmamasının etkisiyle yatay seyretmiştir. Bu gelişmelere bağlı olarak, alkol-tütün grubunun yıllık enflasyonu baz etkisiyle gerilemiştir.

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ocak 2018	Ocak 2017	Ocak 2018	Ocak 2017
TÜFE	1,02	2,46	10,35	9,22
1. Mallar	0,92	2,89	10,83	9,63
Enerji	2,37	3,53	9,17	11,60
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	1,67	6,37	8,76	7,77
İşlenmemiş Gıda	1,58	12,26	4,56	8,67
Taze Meyve-Sebze	3,35	34,06	-1,63	12,09
Diğer İşlenmemiş	0,52	0,94	8,85	7,62
İşlenmiş Gıda	1,76	1,10	12,93	6,81
Ekmek ve Tahıllar	2,68	1,14	10,88	7,97
Diğer İşlenmiş	1,27	1,07	14,14	6,16
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	-0,12	0,43	12,86	10,48
Temel Mallar	-0,34	-0,45	15,58	7,18
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	1,69	1,93	17,80	7,88
Giyim ve Ayakkabı(*)	-6,17	-7,14	12,68	3,59
Diğer Temel Mallar	1,42	1,96	14,52	9,08
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,39	2,36	0,89	22,90
Altın	2,94	10,63	12,03	35,05
2. Hizmetler	1,26	1,49	9,23	8,27
Kira	0,82	0,84	9,19	9,38
Lokanta ve Oteller	1,01	1,04	11,42	8,58
Ulaştırma Hizmetleri	0,58	2,14	10,74	8,48
Haberleşme Hizmetleri	-1,29	0,00	0,56	4,29
Diğer Hizmetler	2,78	2,42	9,77	8,85
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	0,69	0,66	12,31	7,54
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	0,47	0,57	12,18	7,74
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	0,98	1,26	11,80	8,49

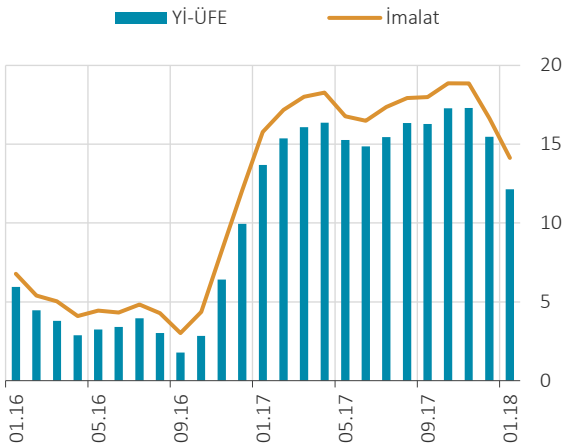
Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

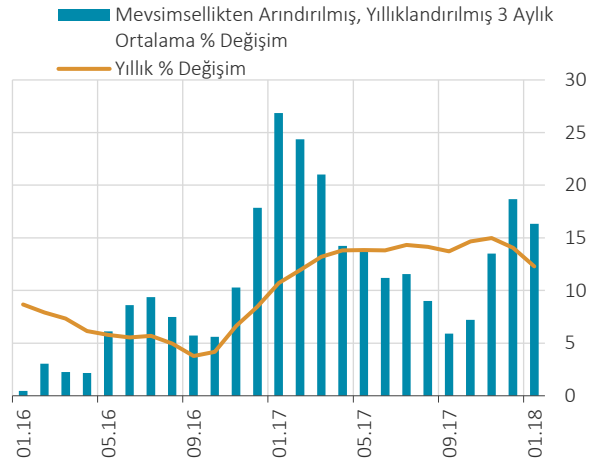
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Ocak ayında yüzde 0,99 oranında artmış, yıllık enflasyon baz etkisiyle 3,33 puan gerileyerek yüzde 12,14 olmuştur (Grafik 11). Üretici fiyat artışında döviz kurundaki ılımlı seyre karşılık başta petrol ve metaller olmak üzere emtia fiyatlarındaki artışların olumsuz etkisi izlenmiştir. Yıllık enflasyon imalat sanayi ile ana metal ve petrol hariç imalat sanayiinde baz etkileriyle gerilemiş ve sırasıyla yüzde 14,13 ve 12,30 olmuştur. Bu dönemde, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğilimi ise bir miktar gerilemiştir. (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

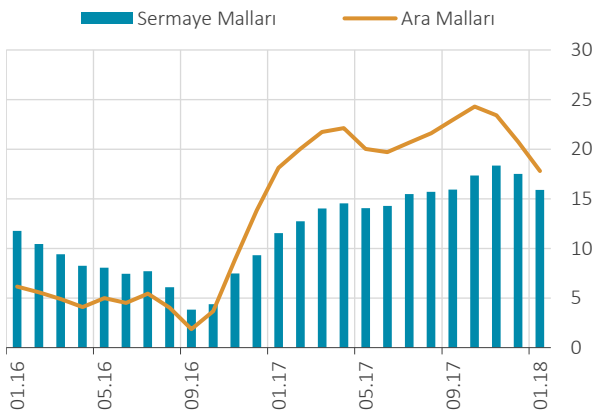

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

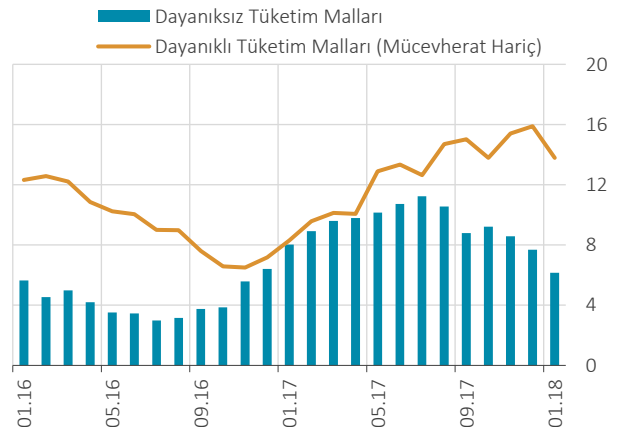

Ana sanayi gruplarına göre Ocak ayında fiyatlar elektrik, gaz ve su fiyatlarındaki düşüşlere bağlı olarak enerji grubunda gerilerken, dayanıksız tüketim mallarında görece ılımlı bir artış göstermiş, diğer alt gruplarda ise güçlü bir seyir izlemiştir (Tablo 3). Ara malı fiyatlarındaki artışta çimento, boya ve plastik gibi inşaat bağlantısı güçlü ürünler; sermaye malı fiyatlarındaki yükselişte motorlu kara taşıtları ile parça ve aksesuarları öne çıkmıştır. Bu dönemde, dayanıklı tüketim malları fiyatları mobilyadaki belirgin artışa istinaden yükselirken, dayanıksız tüketim malı fiyatları işlenmiş meyve-sebze, unlu mamul, tekstil ve süt ürünlerine bağlı olarak artmıştır. Sonuç olarak, tüketici fiyatları üzerinde üretici fiyatları kaynaklı maliyet yönlü baskılar bir önceki aya kıyasla bir miktar zayıflamakla birlikte güçlü seyrini korumuştur.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ocak 2018		Ocak 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	1,02	10,35	2,46	9,22
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,03	1,67	8,76	6,37	7,77
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,14	0,39	0,89	2,36	22,90
Giyim ve Ayakkabı	7,21	-6,02	12,63	-6,99	3,66
Konut	14,85	2,34	10,18	1,82	6,54
Ev Eşyası	7,66	2,44	13,49	1,75	6,16
Sağlık	2,64	2,42	9,51	4,66	12,13
Ulaştırma	17,47	1,30	16,02	3,24	15,61
Haberleşme	3,91	-0,99	0,29	0,11	3,24
Eğlence ve Kültür	3,39	1,26	7,19	2,39	6,23
Eğitim	2,67	0,23	10,68	0,05	9,43
Lokanta ve Oteller	7,27	1,01	11,42	1,04	8,58
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,76	2,96	11,38	4,25	12,74

Kaynak:TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ocak 2018		Ocak 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100,00	0,99	12,14	3,98	13,69
Madencilik	3,26	4,38	13,74	6,58	16,51
İmalat	89,02	1,63	14,13	3,87	15,77
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,52	1,59	13,88	3,62	13,78
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	79,60	1,62	12,30	3,19	10,70
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtımı	6,74	-8,87	-12,13	4,12	-9,02
Su Temini	0,98	-1,15	6,07	3,72	8,81
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		1,86	17,81	4,40	18,13
Dayanıklı Tüketim Malları		2,04	14,05	4,06	12,67
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		2,02	13,79	3,91	8,30
Dayanısız Tüketim Malları		0,85	6,16	2,30	8,03
Sermaye Malı		2,28	15,88	3,73	11,55
Enerji		-3,94	0,26	6,58	14,05

Kaynak:TÜİK.